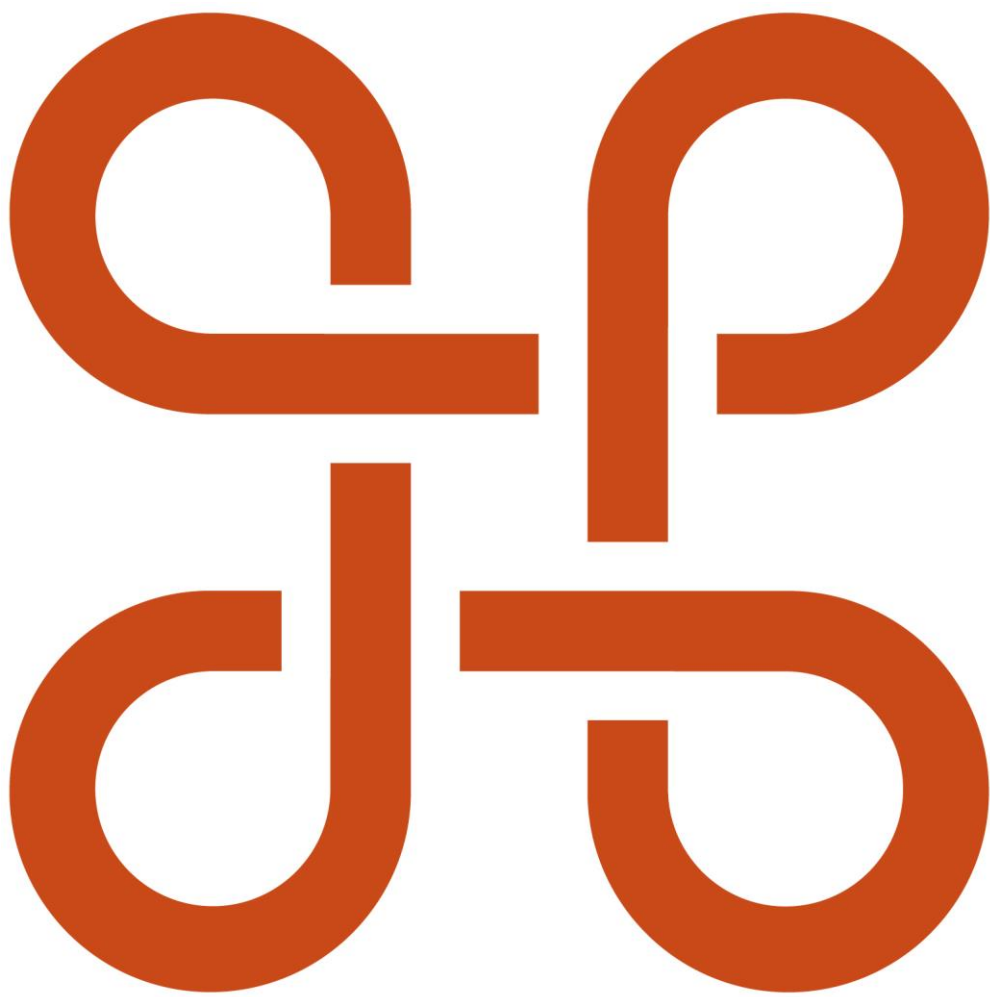

Miljöredovisning 2021

RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Riksantikvarieämbetet
Box 114
621 22 Visby
Tel 08-5191 80 00
www.raa.se
registrator@raa.se

Riksantikvarieämbetet 2022
Riksantikvarieämbetets miljöredovisning 2021 dnr. RAÄ-2021-3294
Upphovsrätt, där inget annat anges,
enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Riksantikvarieämbetets miljöpolicy	5
3. Indirekt miljöpåverkan.....	6
3.1 Agenda 2030.....	6
3.2 Miljömålen och generationsmålet	8
3.3 Klimatanpassningsarbete	10
4. Direkt miljöpåverkan.....	11
4.1 Miljökrav vid anskaffningar	11
4.2 Energianvändning.....	12
4.3 Resor och transporter	13
4.4 Kemikaliehantering	15
4.5 Hållbar IT.....	16
4.6 E-handel.....	19
4.7 Försäljning av överskottsmaterial	19
5. Bilagor	19

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet omfattas av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter och har ett miljöledningssystem som tar hänsyn till verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan på ett systematiskt sätt.

Indirekt miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av att verksamhetens intressenter vidtar åtgärder som en följd av beslut, regler, bidrag, rådgivning och information samt övriga samverkan med andra aktörer.

Riksantikvarieämbetets indirekta miljöpåverkan utgör i huvudsak positiva förändringar i miljön. Myndigheten har bidragit till en positiv miljöpåverkan genom att bland annat.

- Inom arbetet med miljömålsuppföljningen har Riksantikvarieämbetet publicerat rapporten Kulturmiljööversikt del II. Förslag som kan bidra till att kulturmiljön blir en tydligare del av miljömålsuppföljningen.
- Arrangerat Forum för klimat och kulturarv med temat konsekvenserna av en temperaturökning, med särskilt fokus på kulturarvet i norra Sverige med syftet att nätverka om frågor som länkar samman arbetet med klimat och kulturarv.

Riksantikvarieämbetets direkta miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av myndighetens verksamhet, såsom resor och transporter, energianvändning vid uppvärmning och kyla av lokaler, elanvändning, pappersanvändning, kemikalieanvändning i egna laboratorier, avfallshantering samt aktiviteter som upphandling och inköp.

Under 2021 och den pågående pandemin har myndighetens direkta miljöpåverkan fortsatt varit på en låg nivå då Riksantikvarieämbetets medarbetare i stor utsträckning arbetat hemifrån och då framförallt under våren.

Under året har Riksantikvarieämbetet bland annat

- minskat utsläpp av koldioxid med anledning av tjänsteresor
- minskat energiförbrukningen i egna lokaler
- ställt miljökrav vid upphandlingar och avrop i de fall det varit möjligt

1. Inledning

Riksantikvarieämbetet omfattas av förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter och har ett miljöledningssystem som tar hänsyn till verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan på ett systematiskt sätt. Varje år redovisar Riksantikvarieämbetet sitt miljöledningsarbete till Naturvårdsverket och Kulturdepartementet utifrån ett fastställt formulär. Detta dokument är en utökad sammanställning av myndighetens miljöprestanda under flera år där förändring över tid redovisas.

2. Riksantikvarieämbetets miljöpolicy

Riksantikvarieämbetets miljöpolicy är en del i myndighetens miljöledningssystem. Policyn är framtagen i samband med den miljöutredning av Riksantikvarieämbetets verksamhet som genomfördes 2017. Policyn lyder enligt följande:

Riksantikvarieämbetet ska vara ett föredöme i miljöarbetet. Genom samverkan med omgivande samhälle ska vi också stimulera andra till handlingar som främjar en hållbar utveckling och att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Riksantikvarieämbetet ska förebygga negativ miljöpåverkan genom att:

- ta miljöhänsyn i alla beslut
- ställa tydliga miljökrav vid inköp av varor och tjänster
- minska användningen av energi
- begränsa klimatpåverkan och minimera utsläppen från transporter och tjänsteresor
- minska resursanvändningen och underlätta för en miljöriktig avfallshantering
- följa upp och utvärdera resultatet av miljöarbetet i syfte att höja effektivitet och kvalitet
- ha medarbetare med hög miljökompetens

3. Indirekt miljöpåverkan

Riksantikvarieämbetets indirekta miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av att myndighetens intressenter vidtar åtgärder som en följd av myndighetens beslut, regler, bidrag, rådgivning och information samt myndighetens övriga samverkan med andra aktörer.

2021 genomförde Riksantikvarieämbetet en rad insatser, inom ramen för myndighetens roll och uppdrag, för att bidra bland annat till generationsmålet, miljökvalitetsmålen, klimatanpassning och målen för Agenda 2030. De insatser myndigheten genomfört förväntas bidra till flera statliga målsättningar, inte minst till miljömålen och deras preciseringar om att den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön ska bevaras, främjas och nyttjas hållbart.

3.1 Agenda 2030

Riksantikvarieämbetets strategiska plan beskriver fem målbilder som pekar ut riktningen framåt, de är hållbar samhällsutveckling, kulturarvet i informationssamhället, utvecklat kulturarvsarbete, väl använda styrmedel och en modern myndighet. Inom varje målbild har de Agenda 2030-mål identifierats som arbetet bidrar till.

Riksantikvarieämbete bidrar framförallt till ett eller flera av delmålen inom följande globala mål;

5. Jämställdhet,
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur,
10. Minskad ojämlikhet,
11. Hållbara städer och samhällen,
12. Hållbar konsumtion och produktion,
13. Bekämpa klimtförändringarna,
16. Fredliga och inkluderande samhällen samt
17. Genomförande och globalt partnerskap

Nedan redovisas vilka Agenda 2030-mål som Riksantikvarieämbetets arbete bidrar till utifrån myndighetens målbilder i den strategiska planen.

Hållbar samhällsbyggnad

Riksantikvarieämbetets arbete inom området Hållbar samhällsbyggnad bidrar till globala mål om Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030 (11.4, 11.A, 11.B).

Verksamheten med världsarv är central för att skydda kultur- och naturarv. Likaså insatser som integrerar kulturmiljö i formella och informativa delar av

samhällsbyggnadsprocessen på olika områden. Arbetet har kopplingar även till uppfyllandet av andra Agenda 2030-mål, till exempel delmål 6.5 om integrerad förvaltning av vattenresurser, 7.2 om att öka andelen förnybar energi i världen, 13.2 om att integrera åtgärder mot klimatiförändringar, 14.5 att bevara kust- och havsområden samt flera av delmålen inom mål 8 och 15. Vår samverkan med aktörer inom olika delar av samhällsbyggnadsprocessen bidrar till delmål 17.17 att uppmuntra effektiva partnerskap.

Kulturarvet i informationssamhället

Utvecklingen av digital tillgänglighet, digital infrastruktur och berikande av data bidrar till de globala målen om Hållbara städer och samhällen. (11.4, 11.A). Att ge aktörer tillgång till samlad och relevant kulturmiljöinformation, med rätt kvalitet är en förutsättning för att de i sin tur ska kunna överblicka och ta hänsyn till kulturmiljövärden i olika samhällsbyggnadsprocesser.

Riksantikvarieämbetets arbete med digitalisering av kulturarvsinformation bidrar också till det globala målet om att säkerställa hela samhällets tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna (16.10). Efterfrågan från olika användargrupper har under året lett oss in i nya arbetssätt och former för samverkan, vilket bidrar till det globala målet om att uppmuntra effektiva partnerskap (17.17).

Utvecklat kulturarvsarbete

Riksantikvarieämbetets insatser att utveckla kulturarvsarbetet har under året förstärkt praktikgemenskaperna inom sektorn, till exempel inom museiområdet, forskarsamhället och i regionerna. Mer samlade praktiker bidrar i sin tur bättre till Agenda 2030-målen om att skydda världens kultur- och naturarv (11.4) och att skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer (9.1).

Exempel på stärkta samarbeten under året är arbetet med samlingsförvaltning och riskhantering, kulturarv i skolan samt forskning och utveckling inom Heritage Science. Områdets fokus på nya former för samverkan kopplar även till det globala målet om att uppmuntra effektiva partnerskap (17.17). På detta område vill vi lyfta fram nätverket Heritage Science Sverige, Kulturarvsinkubatorn och Digisam

Väl använda styrmedel

Riksantikvarieämbetets insatser inom området Väl använda styrmedel bidrar till de globala målen om Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030 (11.4, 11.A, 11.B). Verksamheten kring bidragsgivning, riksintressen, vägledning för tillämpning av kulturmiljölagen samt statliga byggnadsminnen är grundläggande för att skydda kultur- och naturarv.

Likaså de aktiviteter som görs kring kulturarvsbrott och illegal handel med kulturföremål. Arbetet med standarder skapar bättre förutsättningar för städer och samhällen att implementera kulturarvsaspekterna i bevarande och förvaltning. Kunskapsunderlagen som tagits fram under året bidrar till att främja nationell och regional utvecklingsplanering.

Verksamheten har även bidragit till Agenda 2030-målet om att främja social, ekonomisk och politisk inkludering (10.2) genom arbetet med funktionshinder och jämställdhet. Ett ökat fokus på medborgardelaktighet och tillgänglighet i bidragsgivningen kan ses också ha en viktig koppling till detta mål.

En modern myndighet

Framtagandet av ny arbetsordning, policy för informationssäkerhet, modell för riskhantering och kvalitetssäkrade beredningsprocesser är bidrag till det globala målet om effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner (16.6). I arbetet mot en modern myndighet bidrar myndigheten även till Agenda 2030 -mål genom att från och med i år ha en handlingsplan för jämställd (hetsintegrering (5.C), vilket tillsammans med funktionshinderuppdraget även gör att vi bidrar till att utrota diskriminering (10.3).

3.2 Miljömålen och generationsmålet

Riksantikvarieämbetet har på flera sätt deltagit i samverkan inom miljömålssystemet. Förutom medverkan i Miljömålsrådet och tillhörande samverkansgrupp har myndigheten deltagit i tre av rådets programområden: *Grön infrastruktur, Ramverk för nationell planering samt Staten går före.*

Fördjupad utvärdering 2023

Inom miljömåluppföljningen har arbetet med nästa fördjupade utvärdering av miljökvalitetsmålen, FU23, inletts. Arbetet leds av Naturvårdsverket i samverkan med uppföljningsansvariga myndigheter.

Riksantikvarieämbetet har under året tagit fram ett nytt arbetssätt för FU23 som innebär systematisk samordning av myndighetens insatser relaterat till miljökvalitetsmålen, samt en löpande dialog med Naturvårdsverkets projektledare för miljömålsanalyserna. Förväntade effekter är förbättrade förutsättningar att följa hur kulturmiljön utvecklas över tid i relation till miljömålen och de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Vi har även påbörjat en syntes om att förvalta kulturmiljöer i ett förändrat klimat, samt bidragit med uppgifter till Naturvårdsverkets utvecklingsarbete rörande Generationsmålet.

Skötselmetoder i kulturlandskap

Riksantikvarieämbetet driver nätverket Svenska kulturlandskap tillsammans med Hantverkslaboratoriet vid Göteborgs universitet. Nätverket fokuserar på traditionella skötselmetoder i kulturlandskapet, genom att samla in och dokumentera kunskap om olika skötselmetoder, och arbetar för att vidareförmedla denna kunskap till brukare, entreprenörer, förvaltare och beslutsfattare.

Under året har workshoppar genomförts för att öka kunskapen om hur äldre brukningsmetoder kan användas i odlingslandskapet för att bevara landskapets natur- och kulturvärden. Dessa har bidragit till arbetet inom miljömålen *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Kulturmiljööversikt del II

Inom arbetet med miljömålsuppföljningen har Riksantikvarieämbetet publicerat rapporten Kulturmiljööversikt del II. Förslag som kan bidra till att kulturmiljön blir en tydligare del av miljömålsuppföljningen.

Rapporten redovisar en utredning av hur miljömålsuppföljningen tydligare kan belysa kulturmiljöns tillstånd och förändring och är en fortsättning på rapporten Kulturmiljööversikt delrapport I som publicerades 2020. Ett målövergripande förslag samt tolv förslag fördelade över sex miljö kvalitetsmål lämnas. Förslagen har utvecklats i dialog med de uppföljningsansvariga myndigheterna. Förslagets genomförande kommer att öka förutsättningarna för att följa kulturmiljön i relation till uppföljningen av miljömålen. Arbetet med det målövergripande förslaget att utreda förutsättningarna för att förvalta kulturmiljön i ett förändrat klimat har inletts under året och kommer att redovisas i en underlagsrapport till den fördjupade utvärderingen 2023

Kulturmiljövårdsanslaget

Riksantikvarieämbetet har gjort en studie om kulturmiljöarbetet i landet där sambanden mellan de insatser som finansierats med kulturmiljövårdsanslaget och miljö kvalitetsmålen beskrivs..

I rapporten Bevara, använda och utveckla – En studie av kulturmiljövårdsanslagets koppling till miljö kvalitetsmålen beskrivs hur kulturmiljövårdsanslaget fördelas och används för att uppnå miljö kvalitetsmålen kulturmiljöpreciseringar. Rapporten bidrar till en nationell överblick över länsstyrelsernas prioriteringar inom kulturmiljöområdet och en större medvetenhet om länsstyrelsernas strategiska inriktning och dess inverkan på miljö kvalitetsmålen, vilket ger förutsättningar för en fortsatt utveckling av anslagets användning.

3.3 Klimatanpassningsarbete

Riksantikvarieämbetets arbete inom klimatanpassning syftar till att öka insikten om och stärka förutsättningarna för det förebyggande arbetet för kulturarv i ett förändrat klimat, genom bland annat förbättrad samordning mellan myndigheter, utveckling av styrmedel med klimatanpassningsperspektiv och ökat kunskapsstöd.

Forum för klimat och kulturarv

Det tredje Forum för klimat och kulturarv genomfördes i år digitalt och temat var konsekvenserna av en temperaturökning, med särskilt fokus på kulturarvet i norra Sverige. Konferensen, som sändes från Frösön, arrangerades av Riksantikvarieämbetet i samarbete med Stiftelsen Gaaltje, Jamtli och Länsstyrelsen i Jämtland, och lockade drygt 100 deltagare. Forumet vänder sig främst till yrkesverksamma inom kulturmiljö, klimatanpassning, samhällsplanering, bygglov och beredskapssamordning på myndigheter, länsstyrelser, kommuner och i privat sektor, men även förvaltare av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och landskap.

Nationellt och internationellt samarbete

Kulturdepartementet har utsett Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen i Uppsala län att representera Sverige i arbetsgruppen Strengthening Cultural Heritage Resilience for Climate Change, en prioriterad insats i EU-kommissionens handlingsplan för kulturarv. Arbetsgruppen ska fokusera på klimatåtgärder för att bevara och skydda kulturarv, men också bygga resiliens.

Kunskapsunderlag

Information och exempel på hur man kan arbeta med klimatanpassning av kulturarv har tagits fram och publicerats på Riksantikvarieämbetets webb i en sammanställning av metoder för klimat- och sårbarhetsbedömningar samt regionala analyser av klimatpåverkan på kulturarv.

Standardisering inom kulturvård

Inom den europeiska standardiseringskommittén CEN/TC 346 pågår ett omfattande arbete med att utveckla standarder för bevarande och förvaltning av kulturarv. Arbetet sträcker sig över flera områden, som bevarande av byggnader, hantering av konst- och museiföremål samt arbetsprocesser kring beslutsfattande, upphandling, terminologi och dokumentation. Arbetet bidrar också till målen i Agenda 2030 och ingår i myndighetens plan för klimatanpassning.

4. Direkt miljöpåverkan

Riksantikvarieämbetets direkta miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av myndighetens verksamhet, såsom upphandling och inköp, energianvändning vid uppvärmning och kyla av lokaler, elanvändning, resor och transporter, kemikalieanvändning i egna laboratorier.

4.1 Miljökrav vid anskaffningar

Riksantikvarieämbetet har sammanställt och analyserat alla anskaffningar över 100 000 kr som lett till avtal under 2021.

Under året har miljökrav ställts i 20 av 35 anskaffningar, vilket motsvarar 57 procent. I de fall miljökrav inte har ställts är det i huvudsak vid anskaffning av unika tjänster så som konsulter, översättning och grafisk formgivning.

Enligt förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader kan generella undantag föras från miljökraven om myndigheten bedömer att kostnadseffektivitet och tillräcklig konkurrens inte kan uppnås, vilket Riksantikvarieämbetet har gjort vid anskaffning av unika tjänster.

Anskaffningar, antal (st.)	2017	2018	2019	2020	2021
Ställt miljökrav	9	19	10	9	20
Totalt	14	29	20	14	35
Andel med miljökrav	64%	66%	50%	64%	57%

Tabell 1: Riksantikvarieämbetets miljökrav i upphandling avseende antal upphandlingar 2017 – 2021.

Anskaffningar, värde (kr)	2017	2018	2019	2020	2021
Ställt miljökrav	12 250 000	17 598 700	15 240 000	4 781 000	14 780 819
Totalt	13 678 500	20 079 800	17 465 000	9 183 200	33 649 184
Andel med miljökrav	90%	88%	87%	52%	44%

Tabell 2: Riksantikvarieämbetets miljökrav i upphandling avseende upphandlat värde 2017 – 2021.

All anskaffning av IT-utrustning har skett genom avrop på Kammarkollegiets ramavtal och har någon form av miljöcertifiering, oftast Energy Star, som är baserad på energibesparande kriterier. Ytterligare miljökrav som har ställts i samband med avrop är miljökompetens och kontinuerligt förbättringsarbete hos leverantören.

4.2 Energianvändning

Riksantikvarieämbetet har lokaler på fem orter. Det är kontorslokaler i Stockholm och i Visby, lagerlokaler hos Svensk Museitjänst i Tumba och besöksmålen Glimmingehus i Skåne och Gamla Uppsala museum. Totalt är ytan 35 965 kvadratmeter varav drygt halva ytan utgörs av Svensk Museitjänst i Tumba. Under slutet av året har 660 kvadratmeter yta lämnats i lokalerna i Stockholm. I energiförbrukningen ingår verksamhetsel, fastighetsel, värme och kyla.

Vid en jämförelse med året innan har energiförbrukningen totalt för hela myndigheten minskat med 8 procent. Det är framförallt i lokalerna vid Svensk Museitjänst, i Visby och i Glimmingehus som har minskat medan Gamla Uppsala museum och lokalerna i Stockholm ökat.

Svensk Museitjänst energiförbrukning påverkas av sin uthyrning av lokaler till andra museer och deras önskemål om temperatur och ventilation.

Minskningen av energiförbrukningen i Glimmingehus och lokalerna i Visby kan härledas till att färre arbetat i lokalerna samt att i Visby har en solcellsanläggning installerats. Ökningen av energiförbrukningen i lokalerna i Stockholm kan härledas till att det gjordes ombyggnationer medan Gamla Uppsala museum öppnade upp för nästan full verksamhet under hösten.

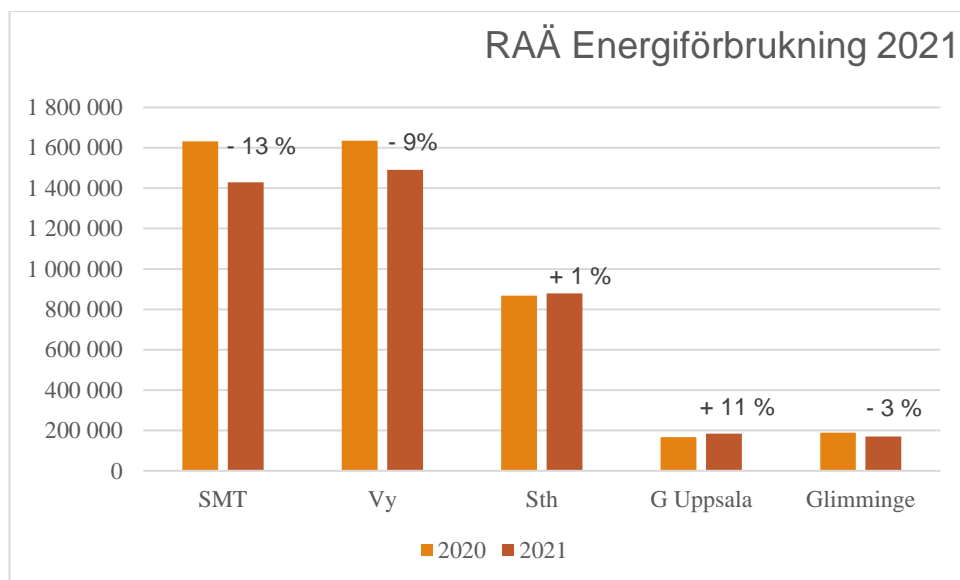

Diagram 1: Energiförbrukning (fastighetsel, verksamhetsel, värme och kyla) i Riksantikvarieämbetets lokaler 2020 – 2021.

Under 2021 har myndigheten även arbetat med byte av armaturer där lysrör byts mot LED-belysning där det är möjligt. I samtliga lokaler arbetas kontinuerligt med att optimera systemen för värme, ventilation och kyla.

Förnyelsebar energi

På kontorslokalerna i Visby har en solcellsanläggning installerades som började producera el från 1 oktober. Totalt har 770 solpaneler installerats och anläggningen beräknas producera 283 000 kWh per år vilket stort sett täcker myndighetens årliga behov. På sommaren kommer överkottselen att säljas tillbaka till nätet och på vintern kommer ungefär samma mängd köpas.

Även Svensk Museitjänst har en solcellsanläggning på taket som hyresvärden har installerat. Den ger cirka 250 MWh per år och Svensk Museitjänst får delar av sin energiförbrukning därifrån..

4.3 Resor och transporter

Under 2021 har Riksantikvarieämbetet minskat sin direkta miljöpåverkan från tjänsteresor med 30 procent beräknat på kilo koldioxid per årsarbetskraft. Totalt har myndigheten orsakat 24 339 kilo koldioxidutsläpp. Fördelat på 238 årsarbetskrafter blir det 102 kilo koldioxid.

Minskningen beror på att myndigheten ställt om till digitala arbetssätt på grund av pandemin och under 2021 har det endast varit möjligt att resa under hösten. Även 2020 var resandet mycket långt på grund av pandemin men det var ändå tre månader, från januari till mars med många resor innan pandemin startade. Vid en jämförelse med året innan dvs 2019 är 2021 års koldioxidutsläpp per årsarbetskraft 88 procent lägre.

Under 2021 genomfördes 299 inrikes flygresor (enkelresor), de flesta resorna, 159 stycken (enkelresor) var mellan Visby och Stockholm och endast 15 utrikesresor (enkelresor) och då till Danmark, Tyskland, Frankrike och Estland.

År	Totalt kg Co2	å.a årsarbetskrafter	Kg Co2/å.a	Ökning/ minskning
2016	131 388	213	617	▲ 11%
2017	180 057	226	797	▲ 29%
2018	194 301	240	810	▲ 2%
2019	200 059	239	836	▲ 3%
2020	36 620	233	157	▼ 81%
2021	26 246	238	110	▼ 30%

Tabell 3: Riksantikvarieämbetets koldioxidutsläpp från resor och transporter 2016-2021

Av de olika reseslagen har

- flygresor under 50 mil minskat med 57 procent
- flygresor över 50 mil minskat med 71 procent
- tågresor har minskat med 41 procent
- båtresor har ökat med 62 procent
- bilresor har varit i stort sett oförändrat, minskat endast 1 procent

Diagrammet nedan visar fördelning mellan de olika reseslagen utifrån koldioxidutsläpp. De resor som orsakar mest koldioxidutsläpp är flygresor under 50 mil, dvs i de flesta fall inrikesresor. Därefter båtresor och egna bilresor.

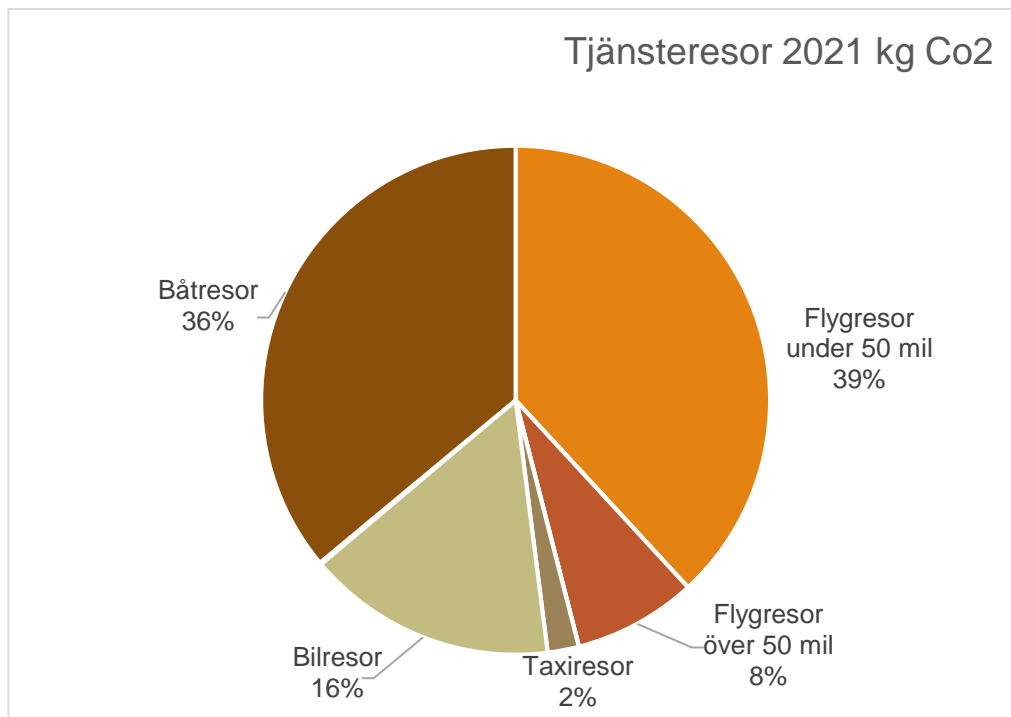

Diagram 2: Fördelningen mellan Riksantikvarieämbetets olika reseslag 2021.

Sammanfattningsvis kan konstateras att resandet har som sagts ovan minskat ytterligare från året innan där flygresorna minskat och båt och bilresorna ökat.

Framförallt har resorna till och från Gotland flyttats över från flyg till båt vilket är ett steg i rätt riktning med anledning av ökade krav på att minska koldioxidutsläpp från tjänsteresor.

4.4 Kemikaliehantering

4.4.1 Kulturarvslaboratoriet

Kulturarvslaboratoriet är ett material- och analyslaboratorium, anpassat för forskning inom kulturarvsområdet. Det är en nationell resurs som nyttjas för samarbeten mellan olika parter. Här finns specialister som aktivt arbetar för utveckling och tillämpning av konserveringsvetenskap och heritage science i Sverige.

Verksamheten har integrerat miljöhänsyn i det löpande arbetet, såväl vad gäller indirekt som direkt miljöpåverkan. En del i detta är kemikaliehanteringen, som utgår från rådande föreskrifter och framtagna rutiner.

Bland annat genomförs årligen inventeringar samt utfasning av de kemikalier som inte längre används. I samband med detta prövas också om mindre miljöfarliga produkter kan ersätta de som används i verksamheten. Som ett stöd i arbetet anlitas Ragnsells för bortförsl av farligt avfall samt företagshälsovården Avonova för genomförande av skydds rond.

Mängden kemikalier i verksamheten är dock väldigt begränsad, då huvuddelen av arbetet genomförs genom olika analysinstrument. / verksamheten hanteras ca 75 kemikalier med en sammanlagd total volym om ca 50 liter, varav ett tiotal används regelbundet.

4.4.2 Utställningsverkstaden

Utställningsverkstaden är nationell resurs för museer och kulturarvsaktörer, med en avancerad maskinpark för utställningsproduktion, som utvecklar nya koncept och lösningar i samarbeten med olika parter.

Liksom i laboratoriet är miljöhänsyn integrerat i det löpande arbetet, bland annat genom utfasning av de kemikalier som inte längre används, aktiva miljöval och med samma stöd för bortförsl av miljöfarligt avfall samt genomförande av skydds rond.

Verksamheten hanterar främst färger, lacker, lim, oljor och andra vanligt förekommande kemiska produkter i verkstadsmiljö. Antalet uppgår till ca 100 olika typer av kemiska produkter, men i mycket låga kvantiteter.

Under 2021 har rutinerna för kemikaliehantering utvecklats vidare och en större mängd äldre kemikalier har fasats ut.

4.5 Hållbar IT

4.5.1 Bakgrund

Riksantikvarieämbetet har en IT-strategi där konceptet hållbar IT inkluderats. Hållbar IT kännetecknas av att det bidrar till någon form av vinst för miljön som går att beskriva. Konceptet omfattar faktorer som rör den yttre miljön; energianvändning, miljögifter, resursanvändning och klimat med inslag av sociala frågor som exempelvis arbetsförhållande i samband med produktion av IT-utrustning.

Hållbar IT består av tre element för att täcka både utmaningar och möjligheter ur miljömässiga och sociala aspekter kopplade till IT-utrustning och system.

- **IT som hjälp i hållbarhetsarbetet**
Digitala hjälpmedel i kulturarvsverksamheten påverkar arbetsprocesser och har stor påverkan på miljön. Ändrade resmönster genom t.ex. digitalt kulturarv, digitala möten och ruttoptimering, klimatpåverkan genom optimering och fastighetsstyrning eller förbättrade beslutsunderlag för planering och byggande. Denna typ av konsekvenser ska värderas och vara en del i verksamhetsutvecklingen.
- **Hållbarhetskrav på IT-utrustning**
IT-utrustning idag har en hög påverkan på miljön. Tillverkning, användning och sluthantering innebär sociala risker. Därför ska myndigheten ställa krav vid inköp av IT-utrustning genom att ta ett socialt ansvar i tillverkningsprocessen, användarsäkerheten, ergonomi och miljöegenskaper under hela produktens livscykel.
- **Hållbar IT-verksamhet**
Den egna verksamheten görs hållbar genom att bland annat minimera energianvändning och återvinna gamla produkter på rätt sätt. Samtidigt som de IT-system som används är användarvänliga för medarbetarna

4.5.2 Anskaffning av IT-utrustning

All anskaffning av IT-utrustning har skett genom avrop på Kammarkollegiets ramavtal och har någon form av miljöcertifiering, oftast Energy Star, som är baserad på energibesparande kriterier. Ytterligare miljökrav som har ställts i samband med avrop är miljökompetens och kontinuerligt förbättringsarbete hos leverantörer.

På senare år har Riksantikvarieämbetet beslutat om att förlänga användningstid för klientdatorer från tre till fyra år. Detta kräver att kvalitetskraven höjs i motsvarande grad i samband med inköp. Med en något högre kvalitet och kapacitet på datorerna kan den förväntade livslängden ökas.

Samtliga stationära datorer i klientarbetsmiljön har under perioden 2015 - 2020 ersatts av bärbara datorer. Detta har inneburit att energiförbrukningen har minskat.

4.5.3 Datorer

Alla medarbetare har tillgång till en bärbar dator (pc) samt en smartphone (android eller ios). Datorer byts ut efter fyra år och mobiltelefoner efter behov. Inga reparationer görs på utrustning som inte längre har garanti. All uttjänt utrustning lämnas till återvinningsföretag för i första hand återbruk, i andra hand återvinning.

Riksantikvarieämbetet har idag totalt 394 datorer, avsett alla kategorier. Av dessa är 316 bärbara datorer. Samtliga datorer har ställts in så att skärmläckaren automatiskt startas om datorn lämnas påslagen.

4.5.4 Servermiljö

Under hela den senaste femårsperioden har myndighetens servrar fortlöpande virtualiserats, vilket minskat antalet fysiska servrar avsevärt. Myndighetens servrar för datalagring har ersatts med färre och energieffektivare sådana, liksom teknisk utrustning och maskiner i övrigt.

Gasen i datahallens brandsläcksystem har bytts till en mer miljövänlig variant. Den tidigare gasen var en s.k. växthusgas med miljöpåverkan som håller på att fasas ut från marknaden fram till 2026. Den nya gasen klassas som en miljövänlig gas och påverkas inte av några miljöregler.

4.5.5 Utskrifter

Riksantikvarieämbetet har "Follow-me"-funktion på alla skrivare. Funktionen innebär att utskriften skickas till en server och kan skrivas ut på valfri skrivare genom att identifiera sig med kod eller tagg. Funktionen har inneburit att antalet utskrifter har kunnat minska betydligt då inga utskrifter görs i onödan.

År	Svart utskrift sidor	Färg utskrift sidor	Årsarbets krafter	Antal utskrifter per anställd
2015	569 973	1 159 157	213	8 118
2016	640 225	1 066 685	213	8 014
2017	613 606	992 743	226	7 108
2018	527 878	913 455	240	6 006
2019	477 139	810 322	239	5 387
2020	217 771	123 863	233	1 466
2021	113 528	81 948	238	821

Tabell 4: Utskrifter på Riksantikvarieämbetet 2015-2021

Antalet utskrifter har minskat de senaste åren. Under 2020 minskade antalet utskrifter med 73 procent då de flesta av myndighetens medarbetare arbetade hemifrån. Under 2021 har fler arbetat på kontoret men antalet utskrifter har fortsatt att minska och då med 44 procent jämfört med 2020. På samtliga skrivare har energisparfunktionen aktiverats. Dubbelsidig utskrift med svart toner är satt som standard för alla utskrifter.

4.5.6 Resfria möten

Riksantikvarieämbetet deltar i nätverket Resfria möten i myndigheter – REMM som samordnas av Trafikverket. I nätverket ingår 60 myndigheter som byter erfarenheter, delar dokument och sprider information sinsemellan. REMM genomför regelbundet webinarier och olika aktuella frågor som berör digitala möten.

Riksantikvarieämbetets riktlinjer för resor tar upp digitala möten som ett verktyg att minska miljö- och klimatpåverkan från tjänsteresor genom att alltid överväga att mötas digitalt istället för att resa.

Under 2021 och den pågående pandemin har myndighetens direkta miljöpåverkan fortsatt att minska då Riksantikvarieämbetets medarbetare i stor utsträckning arbetat hemifrån och myndigheten har ställt om till mer digitala arbetssätt. Även myndighetens utåtriktade verksamhet med konferenser och seminarier har genomförts till stor del digitalt, till exempel har 12 externa webinarier genomförts via mötesverktyget Zoom

4.5.7 Återvinning av IT-utrustning

Riksantikvarieämbetet har tecknat avtal med ett återvinningsföretag för återbruk och återvinning av uttrangerad utrustning. Samtliga klientdatorer, servrar, nätverksutrustning samt mobiltelefoner, säljs eller överförs regelbundet till återvinningsföretaget. Enklare utrustning samt kablage och liknande lämnas till återvinning som elektroniskskrot.

Under 2021 har 29 produkter lämnats för återvinning vilket har medfört en besparing på 3 562 kilo koldioxidutsläpp (statistik från leverantören).

4.6 E-handel

Från den 1 april 2019 gäller lagen (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling som innebär att offentlig sektor måste kunna ta emot elektroniska fakturor enligt den europeiska standarden. För leverantörer innebär lagen att de måste fakturera offentlig sektor elektroniskt.

Under året har Riksantikvarieämbetets mottagit 77 procent av alla fakturor som e-faktura. Det är cirka 400 pappersfakturor som kommer till myndigheten och skannas in i ekonomisystemet. Myndigheten arbetar kontinuerligt med att minska antalet pappersfakturor från leverantörer och övergå till e-faktura.

Av myndighetens anskaffningar är det endast sex procent som beställs elektroniskt det vill säga genom myndighetens inköpssystem. 94 procent köps direkt av leverantör utan att köpet först godkänns elektroniskt av behörig chef innan.

4.7 Försäljning av överskottsmaterial

Sedan januari 2019 har myndighetens överskottsmateriel regelmässigt lagts ut på auktionssiten Tradera och Klaravik. Genom den nya rutinen har en mängd utrustning och möbler som annars skulle kasserats sålts på detta sätt och därmed fått fortsatt användning i olika delar av samhället. Bland kunderna som köpt överskottsmaterial märks främst mindre företag men också museer och privatpersoner. Rutinen är ett effektivt sätt att bidra till den cirkulära ekonomin.

5. Bilagor

Bilaga 1 Rapport till Naturvårdsverket

Redovisning av miljöledningsarbetet 2021

Riksantikvarieämbetet

Enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Del 1 Miljöledningssystemet

Basfakta

Antal årsarbetskrafter: 238

Antal kvadratmeter lokalyta: 35 800

1. Är myndigheten miljöcertifierad?

Nej.

2. Hur lyder myndighetens miljöpolicy?

Riksantikvarieämbetet ska vara ett föredöme i miljöarbetet. Genom samverkan med

omgivande samhälle ska vi också stimulera andra till handlingar som främjar en

hållbar utveckling och att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Riksantikvarieämbetet ska förebygga negativ miljöpåverkan genom att:

- Ta miljöhänsyn i alla beslut
- Ställa tydliga miljökrav vid inköp av varor och tjänster
- Minska användningen av energi
- Begränsa klimatpåverkan och minimera utsläppen från transporter och tjänsteresor
- Minska resursanvändningen och underlätta för en miljöriktig avfallshantering
- Följa upp och utvärdera resultatet av miljöarbetet i syfte att höja effektivitet och kvalitet
- Ha medarbetare med hög miljökompetens

3. När har myndigheten senast uppdaterat sin miljöutredning?

Miljöutredningen uppdaterades 2020.

Fråga 4a-7a beskriver myndighetens arbete med dess direkta påverkan på miljön

4a. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande direkt påverkan på miljön?

Riksantikvarieämbetets betydande direkta miljöaspekter är koldioxidutsläpp från tjänsteresor, inköp med ställda miljökrav, kemikaliehantering samt energianvändning i lokaler.

5a. Vilka mål har myndigheten upprättat för de aktiviteter som har betydande direkt påverkan på miljön?

1. Minskad klimatpåverkan från tjänsteresor
2. Minskad energianvändning i lokaler

6a. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för direkt miljöpåverkan?

- 1) Under 2021 har tjänsteresorna minskat i och med att myndigheten har ställt om till digitala arbetsätt på grund av pandemin. Det nya arbetssättet har medfört fler resfria möten.
- 2) Under 2021 har myndigheten arbetat med byte av armaturer där lysrör byts mot LED-belysning där det är möjligt. I samtliga lokaler arbetas kontinuerligt med att optimera systemen för värme, ventilation och kyla. På kontorslokalerna i Visby har en solcellsanläggning installerades som började producera el från 1 oktober. Totalt har 770 solpaneler installerats och anläggningen beräknas producera 283 000 kWh per år vilket stort sett täcker myndighetens årliga behov. På sommaren kommer överkottselen att säljas tillbaka till nätet och på vintern kommer ungefär samma mängd köpas. Även Svensk Museitjänst har en solcellsanläggning på taket som hyresvärden har installerat. Den ger cirka 250 MWh per år och Svensk Museitjänst får delar av sin energiförbrukning därifrån. Vid all anskaffning av IT-utrustning har energikrav ställts.

7a. Redovisa hur väl målen för direkt miljöpåverkan har uppfyllts

1. Under 2021 har Riksantikvarieämbetet minskat sin direkta miljöpåverkan från tjänsteresor med 40 procent beräknat på kilo koldioxid per årsarbetskraft. Totalt har myndigheten orsakat 24 339 kilo koldioxidutsläpp. Fördelat på 238 årsarbetskrafter blir det 102 kilo koldioxid. Framförallt har resorna till och från Gotland flyttats över från flyg till båt vilket är ett steg i rätt riktning med anledning av ökade krav på att minska koldioxidutsläpp från tjänsteresor.
2. Vid en jämförelse med året innan har energiförbrukningen totalt för hela myndigheten minskat med tre procent. Det är framförallt lokalerna i Visby och Glimmingehus som har minskat medan Gamla Uppsala museum och lokalerna i Stockholm ökat. Minskningen av energiförbrukningen i Glimmingehus och lokalerna i Visby kan härledas till att färre arbetat i lokalerna samt att i Visby har en solcellsanläggning installerats. Ökningen av energiförbrukningen i lokalerna i Stockholm kan härledas till att det gjordes ombyggnationer medan Gamla Uppsala museum öppnade upp för nästan full verksamhet under hösten.

Fråga 4b-7b beskriver myndighetens arbete med dess indirekta påverkan på miljön

4b. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande indirekt påverkan på miljön?

Riksantikvarieämbetets indirekta miljöpåverkan är negativa eller positiva förändringar i miljön som uppkommer som ett resultat av att myndighetens intressenter vidtar åtgärder som en följd av myndighetens beslut, regler, bidrag, rådgivning och information samt myndighetens övriga samverkan med andra aktörer.

5b. Vilka mål har myndigheten upprättat för de aktiviteter som har betydande indirekt påverkan på miljön?

Målen för Riksantikvarieämbetets indirekta miljöpåverkan är målen för Agenda 2030, de nationella miljömålen samt egna myndighetsmål för klimatanpassningsarbetet.

De övergripande målen för Riksantikvarieämbetets arbete med klimatanpassning är att:

- -- kulturarvet tas till vara i samhällsutvecklingen när det gäller att begränsa risker, minska sårbarheten och anpassa Sverige till ett förändrat klimat.
- -- Riksantikvarieämbetet tillför ett historiskt perspektiv på hållbar samhällsutveckling genom att synliggöra kulturarvet och dess betydelse

Riksantikvarieämbetet har fem effektmål. Efter handlingsplanens genomförande 2023 ska följande vara uppnått, de är

1. Kulturarv i ett förändrat klimat ? handlingsplan för klimatanpassning 2019?2023?, har gett relevanta myndigheters kulturmiljöarbete ett perspektiv på kulturarv i ett förändrat klimat.
2. I de styrmedel Riksantikvarieämbetet förfogar över finns perspektiv på kulturarv i ett förändrat klimat.
3. Riksantikvarieämbetets forsknings- och utvecklingsprogram har lett till ett utökat kunskapsfält om klimatförändringarnas påverkan på kulturarv och metoder för klimatanpassning.
4. Riksantikvarieämbetet säkerställer att kunskapsunderlag om klimatanpassning av kulturarv är tillgängliga, uppdaterade och relevanta.
5. Riksantikvarieämbetet har en nationell överblick över kunskapsläget för klimatförändringarnas konsekvenser för kulturarvet.

6b. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för indirekt miljöpåverkan?

Under 2021 genomförde Riksantikvarieämbetet en rad insatser, inom ramen för myndighetens roll och uppdrag, för att bidra bland annat till generationsmålet, miljö kvalitetsmålen, klimatanpassning och målen för Agenda 2030. De åtgärder som genomförts för att nå effektmålen för klimatanpassningsarbetet är

1. För att fortsätta och för att fördjupa samverkan med de tio myndigheter som utarbetat vägledande strategier för kulturmiljöarbete har Riksantikvarieämbetet under året fortsatt att utveckla samverkansformerna. Förutom verksöverläggningar mellan myndighetsledningarna, har regelbundna möten hållits på avdelnings- och enhetsnivå med Boverket, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten
2. Inom miljömålsuppföljningen har arbetet med nästa fördjupade utvärdering av miljö kvalitetsmålen, FU23, inletts. Arbetet leds av Naturvårdsverket i samverkan med uppföljningsansvariga myndigheter. En del i arbetet med den fördjupade utvärderingen är ett projekt om förvaltning av kulturmiljöer i ett förändrat klimat. Projektet ska undersöka klimatförändringarnas påverkan på kulturmiljön och dess förvaltning genom att utgå från fyra olika exempel som inträffat de senaste åren.
3. I Riksantikvarieämbetets utlysning av forsknings- och utvecklingsmedel för finansiering 2022 kunde pengar sökas för projekt med tema "kulturarv och klimat" och inom detta tilldelades fem projekt medel om totalt nästan 4 miljoner.
4. Information och exempel på hur man kan arbeta med klimatanpassning av kulturarv har tagits fram och publicerats på Riksantikvarieämbetets webb, under 2021 en sammanställning av metoder för klimat- och sårbarhetsbedömningar samt regionala analyser av klimatpåverkan på kulturarv. Arbetet med utveckling av exempelsamling fortsätter under 2022. Inom samlingsförvaltning togs "Insektsnyckeln" fram under året som ett verktyg för att identifiera skadedjur i samlingar. Båda dessa kunskapsspridande åtgärder bygger på behov som identifierats i kulturarvssektorn. Slutgiltig uppföljning av målet kommer ske inför nästa handlingsplansperiod
5. En inledande uppföljning av länens arbete med klimat och kulturarv gjordes under 2021, vilket gett en generell överblick över länens klimathandlingsplaner och hur och om de integrerar kulturmiljöer i

sitt klimatanpassningsarbete. Samma övergripande uppföljning gjordes för de län som omfattas av översvämningdirektivet. Resultatet av det här arbetet kommer användas som underlag för utveckling av styrmedel, i myndighetssamverkan och informationsinsatser. Slutgiltig uppföljning av målet kommer ske inför nästa handlingsplansperiod.

7b. Redovisa hur väl målen för indirekt miljöpåverkan har uppfyllts

De insatser myndigheten genomfört förväntas bidra till flera statliga målsättningar, inte minst till miljömålen preciseringar om att den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön ska bevaras, främjas och nyttjas hållbart. Riksantikvarieämbetets arbete med riksintressen och världsarv, liksom vårt hållbarhets- och klimatarbete, har under året även bidragit till de globala målen med särskild betoning på 11.4, 11.A och 11.B. Målen inom klimatanpassningsarbetet ska uppnås till 2023 och har delvis uppfyllts under 2021.

8. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att ge de anställda den kunskap de behöver för att ta miljöhänsyn i arbetet?

En film om Riksantikvarieämbetets eget miljöarbete har tagits fram som är tillgänglig för alla medarbetare. Filmen förklarar på ett enkelt sätt hur myndighetens miljöarbete hänger ihop inom de olika delarna Agenda 2030, miljömålssystemet och klimatanpassning. Alla nyanställd får information om myndighetens miljöarbete.

9. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska sin energianvändning?

Riksantikvarieämbetet har bytt ut dataprojektorer mot LED-monitorer och lampor byts kontinuerligt till mer energieffektiva ljuskällor. I Visby regleras belysningen med sensorer. Energiförbrukningen i myndighetens serverhall minskas kontinuerligt genom virtualisering av IT-miljön. Vid alla IT-anskaffningar ställs miljökrav som låg energiförbrukning utifrån märkning Energy Star.

10. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska antalet tjänsteresor?

I samband med att pandemin installerades mötesverktygen Teams och Zoom till alla medarbetare. Stora delar av året har myndighetens anställda arbetat hemifrån och alla möten har varit digitala vilket också syns i statistiken för resor.

Del 2 Uppföljning av miljöledningsarbetets effekter

1. Tjänsteresor och övriga transporter

Utsläpp av koldioxid i kilogram, totalt och per årsarbetskraft uppdelat per fordonsslag (1.1), sammanlagt (1.2) och från flygresor över 50 mil (1.3) samt antal resor

	Årets uppgifter – antal resor och kg CO ₂			Föregående års uppgifter	
	Antal resor	KgCO ₂ Totalt	KgCO ₂ /å.a.	KgCO ₂ Totalt	KgCO ₂ /å.a.
a) Flygresor under 50 mil		9 371	39	21 916	94
b) Bilresor		5 806	24	2 482	11
c) Tågresor	125	1,00	0,004	1,00	0,004
d) Bussresor	96	27	0,11	4	0,02
e) Maskiner och övriga fordon		8 850	37	5 479	24
1.2 Sammanlagda utsläpp av koldioxid					
1.1 a-e		24 055	101	29 882	128
1.3 Flygresor över 50 mil	15	1 928	8	6 739	29

1.4a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning

Resandet har minskat ytterligare från året innan på grund av pandemin och i och med det ökade resfria möten via digitala mötesverktyg. Det är flygresorna som har minskat medan båt och bilresorna ökat. Framförallt har resorna till och från Gotland flyttats över från flyg till båt vilket är ett steg i rätt riktning med anledning av ökade krav på att minska koldioxidutsläpp från tjänsteresor. Nytt för i år är att vi har redovisat våra båtresor och då under e) övriga fordon.

1.4b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Delvis problem med att få fram statistik som är fram utifrån miljö och inte från kostnader.

1.5 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna

Eget uppföljningssystem och leverantörsuppgifter

1.6 Uppföljningsmått som svaren på frågorna baseras på

Schablonlista som Naturvårdsverket tillhandahåller

2. Energianvändning

2.1 Årlig energianvändning i kilowattimmar totalt, per årsarbetskraft och per kvadratmeter total användbar golvarea uppdelat på

	kWh totalt		
	2021	2020	2019
Verksamhetsel (avser lokaler)	1 298 044	1 649 526	1 553 588
Fastighetsel	646 515	398 604	487 996
Värme	2 097 871	837 442	940 976
Kyla	111 769	108 640	118 309
Totalt	4 154 199	2 994 212	3 100 869

	kWh/årsarbetskraft			kWh/m ²		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Verksamhetsel (avser lokaler)	5 454	7 080	6 500		46	43
Fastighetsel	2 716	1 711	2 042		11	14
Värme	8 815	3 594	3 937		23	26
Kyla	470	466	495		3	3
Totalt	17 455	12 851	12 974		83	86

Eventuell energianvändning utanför lokaler

Myndigheten har ingen energianvändning utanför lokalerna

2.2 Är värmeförbrukningen normalårskorrigerad?

Delvis

2.3 Andel förnybar energi av den totala energianvändningen (anges i procent)

	2021	2020	2019
Verksamhetsel	100 %	100 %	100 %
Fastighetsel	100 %	100 %	100 %
Värme	79 %	79 %	79 %
Kyla	100 %	100 %	100 %
Utanför lokaler	0 %	0 %	%
Totalt	%	94 %	94 %

2.4 Har krav ställts på produktionsspecificerad förnybar el i myndighetens elavtal?

Ja

2.5 Har energianvändningen minskat som ett resultat av samverkan med myndighetens fastighetsägare?

Ja, framförallt i Visby där en solcellsanläggning har installerats, se mer info nedan

2.6a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning

Under 2021 har myndigheten även arbetat med byte av armaturer där lysrör byts mot LED-belysning där det är möjligt. I samtliga lokaler arbetas kontinuerligt med att optimera systemen för värme, ventilation och kyla. På kontorslokalerna i Visby har en solcellsanläggning installerades som började producera el från 1 oktober. Totalt har 770 solpaneler installerats och anläggningen beräknas producera 283 000 kWh per år vilket stort sett täcker myndighetens årliga behov. På sommaren kommer överkottselen att säljas tillbaka till nätet och på vintern kommer ungefär samma mängd köpas.

Även enheten Svensk Museitjänst har en solcellsanläggning på taket som hyresvärden har installerat. Den ger cirka 250 MWh per år och Svensk Museitjänst får delar av sin energiförbrukning därifrån.

2.6b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Delvis problem med statistik från våra hyresvärdar som planera att åtgärdas under kommande år genom kontinuerliga hyresvärdsmöten där även miljöfrågor finns med på agendan.

2.7 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna

Leverantörsuppgifter och eget uppföljningssystem

3. Miljökrav i upphandling

3.1 Andel upphandlingar och avrop där miljökrav ställts av det totala antalet upphandlingar och avrop

	Antal st		
	2021	2020	2019
Upphandlingar och avrop med miljökrav	19	8	10
Upphandlingar och avrop totalt	34	24	20
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav	56 %	33 %	50 %

3.2 Antal upphandlingar över tröskelvärdet där energikrav enligt förordning (2014:480) om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader har ställts

Riksantikvarieämbetet har ej genomfört upphandling över tröskelvärdet som omfattas av förordningen.

Kommentar till redovisning av antal upphandlingar över tröskelvärdet

Se ovan

Om krav enligt förordningen om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader inte har ställts vid upphandlingar över tröskelvärdet, ange skälen för det

Riksantikvarieämbetet har gjort generella undantag vid anskaffning av unika tjänster då myndigheten bedömer att tillräcklig konkurrens ej kunnat uppnås.

3.3 Har myndigheten ställt energikrav vid nytecknande av hyresavtal eller inköp av byggnader? Vid Nej, anges skälen för det

Nej. Riksantikvarieämbetet har inte tecknat nytt hyresavtal eller köpt byggnad sedan förordning (2014:480) om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader infördes

3.4 Ekonomiskt värde av registrerade upphandlingar och avrop med miljökrav av det totala värdet av upphandlingar och avrop per år

	Värde kr		
	2021	2020	2019
Upphandlingar och avrop med miljökrav	14 780 819	4 781 000	15 240 000
Upphandlingar och avrop totalt	33 649 184	9 183 000	17 465 000
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav	44 %	52 %	87 %

3.5a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning

Från mars 2021 har Riksantikvarieämbetet en miljösamordnare på heltid vilket medfört förbättrat arbete med miljökrav.

3.5b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Det är svårt att få en bra helhetsbild i efterhand. Under 2022 kommer alla anskaffningar över 100 000 kr att följas upp varje månad.

3.6 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna

Eget uppföljningssystem

4. Frivilliga frågor

Frågor om policy

4.1 Har myndigheten internt styrande dokument för IT och miljö? Vid Ja, anges vilka områden som tas upp i dokumentet

Ja, inom energianvändning för IT, IT-användning för resfria möten och miljöhänsyn vid anskaffning av IT

Frågor om IT-anskaffning

4.2 Andel IT-anskaffningar där miljökrav ställts av det totala antalet IT-anskaffningar per år (anges i procent och värde)

	2021	2020	2019
Andel (%)	90 %	94 %	98 %
Värde (Skr)	7 756 574 Skr	4 131 000 Skr	11 220 000 Skr

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna

Eget uppföljningssystem

4.3 Vilken typ av miljöhänsyn har tagits vid IT-anskaffningar?

Energiförbrukning, farliga ämnen, krav som motsvarar miljöcertifiering

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna

Eget uppföljningssystem

Frågor om energianvändning**4.4 Årlig energianvändning i kilowattimmar totalt och per årsarbetskraft uppdelat på**

	kWh			kWh/årsarbetskraft		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
PC-arbetsplats						
Skrivare						
Serverar och Serverrum						

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna

Redovisas ej då myndigheten inte har möjlighet att ta fram dessa uppgifter i dagsläget

Frågor om resfria möten**4.5 Antal resfria/digitala möten totalt och per årsarbetskraft**

	Antal			Antal/årsarbetskraft		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Resfria möten	28 105	22 933	1 117	118	98	5

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna

Eget uppföljningssystem och leverantörsuppgifter

Frågor om förklaring till resultatet**4.6a,b Beskrivning av insamlat resultat (vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning, eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa)**

Möjligheten att få fram statistik från Team är begränsad då det endast finns för de senaste sex månaderna så det måste bevakas halvårsvis. Problemet

är åtgärdat tillfälligt genom återkommande påminnelse i IT-enhetens ärendehanteringssystem.

Frågor om energi

4.7 Har myndigheten en strategi för sitt energieffektiviseringsarbete, innefattande nulägesanalys, mål samt handlingsplan med åtgärder, som utgör grunden för energieffektiviseringsarbetet?

Nej, men det pågår ett kontinuerligt arbete tillsammans med myndighetens hyresvärdar.

4.8 Producerar myndigheten egen förnybar energi? Vid Ja, anges hur mycket i kWh samt typ av energi

Ja. På kontorslokalerna i Visby har hyresvärden installerat en solcellsanläggning som började producera el från 1 oktober. Totalt har 770 solpaneler installerats och anläggningen beräknas producera 283 000 kWh per år vilket stort sett täcker myndighetens årliga behov. På sommaren kommer överkottselen att säljas tillbaka till nätet och på vintern kommer ungefär samma mängd köpas.

Även myndighetens enhet Svensk Museitjänst har en solcellsanläggning på taket som hyresvärden har installerat. Den ger cirka 250 MWh per år och Svensk Museitjänst får delar av sin energiförbrukning därifrån

4.9 Har myndigheten miljöklassade och/eller certifierade byggnader?

Nej

Frågor om avrop

4.10 Har myndigheten vid avrop mot statliga ramavtal ställt egna miljökrav, där så har varit möjligt? Vid Ja, anges vilka ramavtal det gäller, antal avrop, omfattning i kronor samt vilka miljökrav som har ställts

Nej

